7 DAY NEWS JOURNAL
Vol.10, No.38 · DECEMBER 8, 2011

ဘယ်သူပဲလုပ်လုပ် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးရချင်တာပဲရှိတယ်

ငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးဆောင်သူတစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း

အားမာန်

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးအောင်မင်းနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ ငါးဖွဲ့သည် နိုဝင်ဘာ၁၉ရက်တွင် မြန်မာ၊ ထိုင်းနယ်စပ်တစ်နေရာ၌ သီးခြားစီတွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ထိုတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသမ္မတစစ်ရွေ့ဆိုက်၏ သားဦးဟန်ညောင်ဝေနှင့် ရန်ကုန်အခြေစိုက် Myanmar Egress အဖွဲ့ကကြားကအကျိုးဆောင်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများတွင် ထိုအဖွဲ့တည်ထောင်သူများကိုယ်တိုင် ပါဝင်ကူညီခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးအောင်မင်းနှင့်တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှုရရန် ထိုတွေ့ဆုံမှုမှာ ကေအင်န်ယူအတွက် ဒုတိယအကြိမ်ဖြစ်ပြီး ပထမအကြိမ်မှာ အောက်တိုဘာလကဖြစ်သည်။ ကျန်အဖွဲ့များအတွက်မူ ပထမအကြိမ်ဖြစ်သည်ဟုသိရပါသည်။

လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများမှာ အပြန်အလှန်သံသယမှစတင်ပြီး ထို့နောက် ပဋိပက္ခ၊ ထိုမှတစ်ဆင့် တိုင်းပြည်ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို ဖြစ်စေသည်။ သူ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ငြိမ်းချမ်းရေးရယူရန် ကနဦး အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှု၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ထိုမှတစ်ဆင့် တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆီသို့ သွားနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း Myanmar Egress တည်ထောင်သူတစ်ဦးက ပြောသည်။ စာဖတ်သူများအတွက် ထိုအဖွဲ့တည်ထောင်သူများထဲမှ တစ်ဦးဖြစ်သော ဦးလှမောင်ရွှေနှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားသည်များမှကောက်နုတ်ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးဆောင်လုပ်ဖို့ ပထမဦးဆုံး ဦးတို့ စိတ်ကူးကို ဘယ်လိုရခဲ့သလဲ။

ကြားထဲမှာ အကျိုးဆောင်တဲ့ ဦးဟန်ညောင်ဝေ၊ ဒီဘက်က Myanmar Egress အဖွဲ့သားတွေ။ ဘာကြောင့် ဒီလိုရလဲဆိုတော့ ခုနက ကျွန်တော်ရှင်းပြသလို ငြိမ်းချမ်းရေးမြန်မြန်ရစေချင်တယ်။ မြန်မြန်ရမှ Development (ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး)ဘက်ကိုသွားလို့ရမယ်။ ဒါမှ ဒီနိုင်ငံရဲ့ သာယာဝပြောမှုကို ရှေးရှုနိုင်မယ်။ အခုရှိတဲ့ အခြေအနေက ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံမဟုတ်သေးဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံဖြစ်အောင်လို့ သွားမယ့်ခြေလှမ်းတွေ စတုန်းပဲရှိသေးတယ်။ အဲတော့ တခြားနိုင်ငံတွေမှာ ဒီလိုကိစ္စတွေမှာလည်း ယူတန်း (U Turn နောက်ပြန်သွားတာ)တွေ့ရတယ်၊ ဖတ်ဖူးတယ်ပေါ့။ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတစ်ခု ကူးပြောင်းဖို့မှာ Transition နှေးခြင်း၊မြန်ခြင်းကအချက်သုံးချက်ပေါ်မူတည်လို့ပြောတယ်။ အဲဒီနိုင်ငံမှာ Institution(အဖွဲ့အစည်း)တွေ အားကောင်းလား။ ပြီးရင် လူတစ်ဦးချင်းရဲ့ Capacity (စွမ်းရည်/လုပ်နိုင်စွမ်း)က နိမ့်လား၊မြင့်လား။ ပြီးတော့ အဲဒီနိုင်ငံမှာ ရှိတဲ့လူတွေရဲ့ တစ်ဦးချင်းစီဝင်ငွေက နိမ့်လား၊ မြင့်လားပေါ့။ ဒီသုံးချက်နဲ့ တိုင်းတာတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာက အဲဒီသုံးချက်က နိမ့်နေတယ်။ အဲလို နိမ့်နေတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက သုံးချက်လုံးကို မတင်နိုင်ဘူးဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ခရီးက ကြာဦးမှာပဲ။ ဒီထဲမှာ အခန့်မသင့်ရင် ယူတန်းပြန်ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ ဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်တို့က လုပ်နိုင်တာ Capacity တင်တဲ့ကိစ္စကိုလုပ်နိုင်တယ်။ ကျန်တဲ့နှစ်ခုထဲက ဒီစစ်ပွဲတွေရှိနေတယ်ဆိုရင် ခုနပြောတဲ့ ကျွန်တော်တို့ အမျိုးသားဝင်ငွေက စစ်စရိတ်ကို ပိုသုံးနေရမယ်။ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေက Development ကို မသွားနိုင်ဘဲ အခြားမလိုအပ်တာတွေသုံးနေရရင် တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေတိုးဖို့ကလည်းခက်ဦးမှာပဲ။ အခုဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ပညာရေးဘတ်ဂျက်တွေနည်းနေတယ်။ ဒီ Education နိမ့်နေရင် လူတစ်ဦးချင်းစီရဲ့ Capacity ကလည်း နိမ့်နေမှာပဲ။ ဒါဆိုရင်တော့ ကျွန်တော်တို့သွားတာကြာမှာကြောက်တယ်။ ခုန စိတ်ကူးဆိုတာက ဒီဟာမျိုးကို အားလုံးဝိုင်းလုပ်စေချင်တာ။ ကျွန်တော်တို့မှာ နိုင်ငံကောင်းစေချင်တဲ့ပြင်းပြတဲ့ဆန္ဒရှိတာတော့ ကျွန်တော်တို့ကိုယ်ကျွန်တော်တို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

စာ(၂၉)သို့

တောင်ကြီးဟိုတယ်တွင် ဒီဇင်ဘာ ၂ရက်က အစိုးရအဖွဲ့မှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တပ်မတော် တာဝန်ရှိသူများ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးအပြီးတွေ့ရစဉ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်အချို့လည်း တက်ရောက်ခဲ့သည်။

7 DAY NEWS JOURNAL
Vol.10, No.38 • DECEMBER 8, 2011

■စာ(၂၈)မှ

တွေ့ဆုံခဲ့တဲ့ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တချို့ကလည်း ဒီလိုဟာမျိုးမှာ သူတို့အနေနဲ့က လည်း မြန်မြန်ငြိမ်းချမ်းရေးရပြီး မြန်မြန် Develop ဖြစ်စေ ချင်တဲ့ အရာကို သူတို့အနေနဲ့သဘောတူနေတဲ့အခါမှာကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ပိုအားရှိတာပေ့ါဗျာ။ အခုဟာက ယုံကြည်မှုစပြီး တည်ဆောက်ပြီးမှ အကြိုဆွေးနွေးပွဲဖြစ်တာ။ ဒါပေမဲ့ ဒီအကြိုဆွေးနွေးပွဲတွေကလည်း အကြောင်းကြောင်းကြောင့် အချိန်မရွေး ပျက်သွားနိုင်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ အကြိမ်ကြိမ်တွေ့ရင်းတွေ့ရင်းနဲ့ ယုံကြည်မှုတွေ တိုးသထက်တိုးလာရင်တော့ ဒီ ဟာက ပျက်တဲ့ဘက်ထက် ပိုပြီးတော့ ဖြစ်ထွန်းသွားတဲ့ဘက်ကို ကျွန်တော်တို့က မျှော်လင့်ပါတယ်။

ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် (ကြားကနေ) အကျိုးဆောင်ပေးတာဆိုတော့ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေကို ဘယ်လိုမိတ်ဆက်လဲ။

ဦးအောင်မင်းကတော့ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး။ သမ္မတရဲ့ကိုယ်စားလှယ်ပါ။ ဦးဟန်ညောင်ဝေကတော့ ပထမဦးဆုံးသမ္မတရဲ့သား ဖြစ်တယ်။ ရှမ်း Leader ဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ သူ့အနေနဲ့လည်း နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆက်ဆံခဲ့တယ်ပေ့ါ။ ဒါကြောင့်မို့သူ့ကိုကြားထဲမှာဝိုင်းကူညီဖို့ မေတ္တာရပ်ခံခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ တိုက်ရိုက်ဘာမှမပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့က Official လည်းမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ဒီလိုယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲ၊ ဆွေးနွေးပွဲတွေ ဆက်လုပ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးရစေနိုင်လို့ နိုင်ငံသားတာဝန်ထမ်းဆောင်ကြတာပါ။ ငြိမ်းချမ်းရေး အကျိုးဆောင်လို့ပြောရင်လည်း ရမှာပါ။ ဘယ်လိုနာမည်တပ်တပ်ပေ့ါ။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ဝိုင်းပြီးတော့ လုပ်ဖို့ပါပဲ။

အကြိုဆွေးနွေးပွဲနှစ်ကြိမ်ပြီးသွားတဲ့နောက်မှာဦးအနေနဲ့တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုတွေကို ကျေနပ်အားရလား။

စတွေ့တွေ့ချင်းတော့ နှစ်ဖက်စလုံးမှာ ဒါအလုပ်သဘောပြောရင်ပေ့ါ။ တော်တော်လေးရိုးသားတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်မိပါတယ်။(မှတ်ချက်-ဒီဇင်ဘာ၂ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်နယ်တပ်မတော် RCSS/SSA အဖွဲ့မှာ အစိုးရတာဝန်ရှိသူများနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူလက်မှတ်ကို တောင်ကြီးမြို့ရှိ တောင်ကြီးဟိုတယ်အစည်းအဝေးခန်းမတွင် ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ အစိုးရဘက်မှ နိုဝင်ဘာ၁၉၊ ၂၀တွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ငါးဖွဲ့နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဦးဆောင်ဆွေးနွေးခဲ့သော ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးအောင်မင်းနှင့် အမှတ်(၂)လျှပ်စစ်စွမ်းအားဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်စိုး၊ ရှမ်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ဦးစဝ်အောင်မြတ် အပါအဝင် ငြိမ်းချမ်း ရေးအကျိုးဆောင်များ၊ ပြည်နယ် အဆင့်တာဝန်ရှိသူများ၊ တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်သည်။ ရှမ်းပြည်တပ်မတော်၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်စိုင်းလုက ခေါင်းဆောင်ပြီး အဖွဲ့ဝင်ခြောက်ဦးပါဝင်သည်။)

လက်နက်ကိုင်တွေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ နောက်ထပ် ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းတစ်ခုရှာတာ ဘာကြောင့်လို့ထင်ပါသလဲ။

ကျွန်တော့်အမြင် ပြောရရင်တော့ ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ ဘယ်သူပဲလုပ်လုပ် ငြိမ်းချမ်းရေးရစေချင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မပြင်ရဘူးလားလို့မေးရင်လည်း တချို့ကိစ္စတွေပြင်တာ တိုင်းပြည်ကောင်းဖို့ဆိုရင်တော့ ပြဿနာမရှိဘူးလေ။ သူတို့ ဆွေးနွေးနေတာ ကြည့်ရတာ ပိုကောင်းတဲ့ဘက်ကိုရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။

ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ဆိုရင် အနီးကပ်စောင့်ကြည့်ပြီး မြင်ရတဲ့အနေအထားအရ ဘယ်လိုမြင်ရလဲ။

ဒါပေမဲ့ အခုဟာကတော့ ပထမဆင့်ပဲရှိပါသေးတယ်။ပထမအဆင့်ဆိုတာကနားလည်မှုတည်ဆောက်တယ်။ စားပွဲဝိုင်းကို သူတို့ အနေနဲ့ခေါ်မယ်။ ပြီးလို့ရှိရင်တော့ သူတို့ စားပွဲဝိုင်းကိုရောက်ရင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲမယ်။ ပြီးမှ နောက်တစ်ဆင့်၊ နောက်တစ်ဆင့်တက်ဖို့ကိစ္စတွေပေ့ါ။ အခုအနေအထားက တချို့အဖွဲ့တွေက တော့သေချာပေါက်ရမှာပါ။

စားပွဲဝိုင်းဆိုတော့ ပြည်တွင်းမှာလား။ အပြင်မှာပဲလား။ စားပွဲဝိုင်းအဆင့်ရောက်ရင် ဘယ်မှာလုပ်ဖြစ်မလဲ။

အဲဒါကတော့ နှစ်ဖက် ယုံကြည်မှုပေါ် မူတည်တာပေ့ါ။ တချို့ကတော့ပြည်တွင်းဖြစ်မှာပဲ။ ယေဘုယျအားဖြင့်တော့ ပြည်တွင်းဖြစ်မယ်လို့ထင်တယ်။

အခုလည်း ငါးဖွဲ့လောက်နဲ့စတွေ့ပြီးပြီဆိုတော့ ဘယ်အဖွဲ့တွေကျန်ဦးမလဲ။ အစိုးရနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးမရသေးတဲ့ အတိုက်အခံထဲက။

အဖွဲ့သေးတွေ ကျန်သေးတယ်။ တချို့အဖွဲ့တွေဆိုရင်လက်မှတ်ထိုးပြီးပြီ။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားတယ်။ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးကို ဆက်သွားဖို့လိုသေးတယ်။ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးကို သွားဖို့ဆိုတာ အဆင့်တွေက အများကြီးကျန်သေးတယ်။ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးသွားဖို့တော့ အချိန်ယူရမယ်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဖြစ်ဖို့ လောက်က မြန်နိုင်တယ်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး မြန်မြန်ဖြစ်ရင် သေနတ်သံတိတ်မယ်ဗျာ။ ဖြစ်နိုင်လို့ရှိရင် ၂၀၁၂ နှစ်ဆန်းက စပြီး သေနတ်သံတိတ်စေချင်ပါတယ်။ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့တိုင်းပြည် Developmentက ကျွန်တော့်အနေနဲ့ မြစ်ဆုံထက် ပိုအရေးကြီးတယ်လို့ယူဆပါတယ်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ ကူညီဖို့ အသင့်ပါလို့ပြောတယ်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကိုယ်တိုင်ပါလာဖို့ အစိုးရက ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိတယ်လို့ထင်ပါသလား။

ဒါက အားလုံးဝိုင်းပါကြရမှာ။ ငြိမ်းချမ်းရေးလိုချင်သူ၊ တိုင်းပြည် Development မြန်မြန်လိုချင်သူအားလုံး ဝိုင်းပါကြရမှာပါ။ ဝန်ကြီးဦးအောင်မင်း ရှင်းပြတာက တစ်ဖွဲ့ချင်းအပစ်အခတ်ရပ်စဲ၊ ပြီးရင် စားပွဲဝိုင်းမှာ ညှိနှိုင်း၊ အဖွဲ့များလာရင်ပေါင်းပြီး ဆွေးနွေးဖို့ ရည်မှန်းချက်ရှိတယ်ပြောပါတယ်။

အဲဒီ အချိန်ရောက်ခဲ့ရင်တော့ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊အပါအဝင်တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေ၊ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ၊ လူထုလူတန်းစားခေါင်းဆောင်တွေ၊ အသင်းအဖွဲ့တွေ။ အားလုံး ဝိုင်းပြီးတော့ လွှတ်တော်မှာ လက်မှတ်ထိုးမယ်ဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်ရှိတယ်ပေ့ါ။ အဲဒါက အားလုံးဝိုင်းလုပ်ရင်ဖြစ်နိုင်ရင်ပေ့ါ။ ၂၀၁၂ မှာ သေနတ်သံတွေစဲပြီးတော့ လူတွေပြောပြောနေတဲ့ All Inclusive လိုဟာမျိုးကို အားလုံးတွေ့ဖို့ဟာမျိုး ဖြစ်လာနိုင်မယ် ထင်တယ်ပေ့ါ။ သမ္မတကြီးအနေနဲ့လည်း ပြည်သူလူထုတင်မြှောက်ထားတဲ့ သမ္မတကြီးဖြစ်တဲ့အတွက် သမ္မတကြီး၊ လွှတ်တော်၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊ Civil Society Organization တွေ၊ လူထုအဖွဲ့အစည်းတွေပြီးတော့ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တွေ၊ Ethnic Leader (တိုင်းရင်းသား၊ လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်တွေ)အားလုံးက ဆုံပြီးတော့ ပြန်လည်ညှိနှိုင်းတာမျိုး ဖြစ်နိုင်မယ်လို့ကျွန်တော်ကတော့ ယုံကြည်ပါတယ်။

Myanmar Egress နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့သတိထားမိသလောက်က ပညာရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ Capacity Building နဲ့ပတ်သက်ပြီး လုပ်တယ်။ နောက်နာဂစ်လည်းပြီးတော့ လူမှုရေးလုပ်ငန်းတွေမှာ ပါဝင်လုပ်လာတယ်။

စာ(၃၀)သို့

7 DAY NEWS JOURNAL

Vol.10, No.38 • DECEMBER 8, 2011

စာ – ၂၉၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအကျိုးဆောင်သူတစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း မှ

တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ချဲ့ထွင်ပြီး အခု ဒီလိုငြိမ်းချမ်းရေး အကျိုးဆောင်လို ဟာမျိုးမှာ ပါလာတာ ဘာကြောင့်ပါလဲ။

ကျွန်တော်တို့ စဖွဲ့တုန်းက နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးStateBui-ldingမှာနိုင်ငံသားတာဝန်ကိုတစ်ထောင့်တစ်နေရာက ထမ်းဆောင်ဖို့ Capacity Development Center တစ်ခုအနေနဲ့ ဖွဲ့ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရည်မှန်းချက်က ဒီ Capacity Development Centerနဲ့ThinkTankအဖွဲ့တစ်ခု အဲဒီ့နှစ်ခုကနေပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေးမှာဝိုင်းဆောင်ရွက်ချင်တဲ့ဆန္ဒနဲ့ဖွဲ့ခဲ့တာပေါ့ဗျာ။ ထိုက်သင့်သလောက်လည်း ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ခရီးရောက်ခဲ့တယ်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ၂၀၀၅ မှာ Myanmar Egress စတည်ထောင်ဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာပေါ့။ မတူတဲ့နယ်ပယ်တွေကလာတဲ့မိတ်ဆွေတွေ အနေနဲ့ တူညီတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလုပ်ဖို့ပါ။ ၂၀၀၆ မှာစတင်တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။အခက်အခဲတွေအများကြီးကနေဆောင်ရွက်ခဲ့ရပြီးဘာမှလွယ်လွယ်ကူကူမဖြစ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒီထဲမှာလည်း ကျွန်တော်တို့အပေါ်မှာ အားပေးတဲ့သူရော၊ နားလည်ပေးဖို့ခက်တဲ့သူတွေရော အားလုံးကိုကျွန်တော်တို့ဘက်ကပြန်ရှင်းပြဖို့ခက်ခဲတဲ့အနေအထားတွေလည်းဖြစ်ခဲ့တာပေါ့။ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေပြီးသွားတဲ့ အခါကျတော့ အခြေခံဥပဒေနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့Egress ဘက်ကရပ်တည်ချက်တစ်ခုရယ် ဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သင်တန်းတိုတွေကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့ကိုပိုပြီးသိလာတယ်။ ပုံမှန်သင်တဲ့ သင်တန်းတွေကနေပြီးတော့ အခုချိန်မှာ ထောင်နဲ့ချီတဲ့ လူငယ်တွေကိုသင်တန်းတွေပေးနိုင်ခဲ့တယ်။ သောင်းနဲ့ချီတဲ့လူငယ်တွေကိုလည်း Short Course တွေမှာလည်း ထိုက်သင့်တဲ့ဟာတွေ ကျွန်တော်တို့ပေးနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါကလည်း မလုံလောက်သေးပါဘူး။ အများကြီး ဆက်လုပ်ဖို့တော့ကျန်သေးတယ်။ အခုလက်ရှိပြောင်းလဲလာတဲ့ခေတ်မှာတော့ Civil Society တွေရဲ့ Space က နဂိုထက်စာရင် ကြီးလာတယ်။ မီဒီယာမှာလည်း အသင့်အတင့် ရေးလို့ရလာတာတွေ့ပါတယ်။ အဲဒီ့အချိန်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ကို နဂိုထက်ပိုပြီးတော့ နားလည်လာဖို့တော့ မျှော်လင့်မိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့တချို့ကိစ္စရပ်တွေကိုကျတော့ ကျွန်တော်တို့ဘက်ကကိုယ်ကစောနေသလိုမျိုးလည်းဖြစ်တာမျိုးဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် အခုချိန်ကတော့ us, them (ငါတို့၊ သူတို့) ကို မစဉ်းစားနဲ့။ အကုန်လုံးက ဝိုင်းပြီးတော့ လုပ်ရမယ့် အချိန်ဖြစ်နေပါပြီ။

ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး တချို့လူတွေကလည်း ချီးကျူးတာတွေ ရှိသလိုတချို့လူတွေကလည်းEgress နဲ့ဒီကိစ္စဘာဆိုင်လို့လဲဆိုပြီးဝေဖန်တာတွေရှိတယ်။ ဒီအပေါ်မှာ ဘာများပြောချင်ပါသလဲ။

ကျွန်တော်ပြောနိုင်တာက ခင်ဗျားပဲ လုပ်လုပ်၊ သမ္မတကြီးဦးသိန်းစိန်ပဲ လုပ်လုပ်၊ ဘယ်သူပဲ လုပ်လုပ် ကျွန်တော့်အနေနဲ့က တော့ ငြိမ်းချမ်းရေးရချင်တာပဲရှိတယ်။ ကြိုက်တဲ့သူလုပ်။ အခုက အဲလိုပုံစံမဟုတ်သလိုမျိုးဖြစ်နေတယ်လို့ခံစားရတယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ကိုယ့်စေတနာကိုကိုယ်ယုံကြည်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကိုနားလည်ဖို့ကိစ္စဆိုတာကလည်း အချိန်တစ်ခုတော့ စောင့်ရမယ်။ ကျွန်တော်တို့က နိုင်ငံသားတစ်ယောက်အနေနဲ့နိုင်ငံ့တာဝန်တွေကိုထမ်းဆောင်တာပါ။အကြောင်းတိုက်ဆိုင်တဲ့အခါကျတော့လည်း ဝင်ကူညီခွင့်ရတာပေါ့။အကြောင်းမတိုက်ဆိုင်တဲ့ အခါကျတော့လည်း ကျွန်တော်တို့လည်း ဒါမျိုးဝင်ပြီးတော့ ကူညီခွင့်ရမှာမဟုတ်ပါဘူး။ Egress က ဘာလို့ဝင်လုပ်တာလဲမေးတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်ဘယ်သူဝင်လုပ်ရမယ်လို့ သတ်မှတ်ထားတာမှမရှိတာ။ မြန်မြန်ငြိမ်းချမ်းရေးရလေ ကောင်းလေပဲ။

ထပ်မံပြီးတော့ ဘာများဖြည့်စွက်ပြောချင်ပါသလဲ။

၂၀၁၅ ဇန်နဝါရီမှာ AFC, AFTA ကို ၂၀၁၄ အာဆီယံဥက္ကဋ္ဌလုပ်မယ့် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ က ဦးဆောင်ရမယ်။ ဒီအတွက် ၂၀၁၂၊ ၂၀၁၃၊ ၂၀၁၄ သုံးနှစ်ပဲပြင်ဆင်ချိန်ရှိတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ၂၀၁၂ မကုန်ခင် United State နဲ့ EU Sanction Liftလုပ်နိုင်ဖို့သေနတ်သံတွေ စဲဖို့လိုပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးရ၊ ယုံကြည်ချက်ကြောင့် အကျဉ်းကျသူတွေလွတ်မြောက်၊ ဆန်ရှင်တွေရုပ်သိမ်း၊ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုဒီထက်ပိုရှိလာပြီး deve-lopmentကို မြန်မြန်သွားတာမြင်ချင်ပါပြီ။ ဒါဟာ အိပ်မက်ဆိုရင်လည်း ကျွန်တော်တစ်ဦးတည်းမက်တဲ့ အိပ်မက်တော့ မဟုတ်တာ သေချာပါတယ်။ သမ္မတ၊ အစိုးရသစ်၊ လွှတ်တော်၊ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ၊ တိုင်းရင်းသားတွေ အကုန်လုံးက ငြိမ်းချမ်းရေးကိုရချင်တဲ့ဆန္ဒက ဒီတစ်ခေါက်မှာ တကယ်ကို ပြင်းပြတဲ့အတွက်ကြောင့် အားလုံးမျှော်လင့်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးက မဝေးတော့ဘူးလို့ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။

အခုလို ဖြေကြားပေးတာ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

စာ-၂၁၊ အေးဂျင့်များနှင့် လေ့လာစူးစမ်းမှုအားနည်းသော ကျောင်းသားများ၏ပြ နာ မှ

ပြည်တွင်းရှိပညာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများသည်ပြည်ပကျောင်းများ၏ ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ရပ်တည်နေကြခြင်းဖြစ်ပြီး ကျောင်းသားစေလွှတ်နိုင်မှုပေါ် မူတည်၍ အကျိုးအမြတ်ရရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အချို့သောပညာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများသည်မိမိအကျိုးအမြတ်ကို ဦးတည်၍ ကျောင်းသားစုဆောင်းခြင်းများရှိနေပြီး ပညာရေးလုပ်ငန်းအား စီးပွားရေးဈေးကွက်သဖွယ် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြကြောင်း ပညာရေးလေ့လာသူများကဆိုသည်။

“ဒီမှာတော့ ကျောင်းသားကို သူတို့သွားစေချင်တဲ့ကျောင်းကိုပဲ ဦးစားပေးရွေးချယ်စေပါတယ်။ ကိုယ်နဲ့ ချိတ်ဆက်ထားတဲ့ကျောင်းက သူတို့နဲ့ကိုက်ညီမယ့်ဘာသာရပ်နဲ့ သင့်လျော်တဲ့ကျောင်းကို လမ်းညွှန်ပေးပါတယ်။ အခုနောက်ပိုင်း ကျောင်းသားတွေကလည်း အေးဂျင့်တစ်ခုတည်းမှာစုံစမ်းမေးမြန်းပြီး ကျောင်းရွေးချယ်တာမျိုးထက် အေးဂျင့်တွေဆီမှာ သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းတဲ့ပုံစံလည်းဖြစ်လာပါတယ်”ဟု ပြည်ပပညာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသူတစ်ဦးကဆိုသည်။

ပြည်ပ ပညာရေးဈေးကွက် ကျယ်ပြန့်လာမှုနှင့်အတူ ကျောင်းသားများရင်ဆိုင်လာရသော အခြေအနေမှာ နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ်များ၏ ကျောင်းဝင်ခွင့်နှင့် ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ၊ သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအလိုက် ကျောင်းဝင်ခွင့်နှင့် နေထိုင်အလုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီသိရှိနိုင်ရန် လိုအပ်ချက်ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ပညာရေးအေးဂျင့် အချို့သည် ကျောင်းသားရရှိလိုမှုအတွက် လေယာဉ်လက်မှတ်၊ ကွန်ပျူတာလက်ပ်တော့၊ ပညာသင်လျှော့ပေါ့ကြေးများ ပေးခြင်းဖြင့် ဈေးကွက်မြှင့်တင်ခြင်းများ ပြုလုပ်နေကြပြီး ကျောင်းသားများအား ပြည်ပ ပညာသင်သွားရောက်ရန် ဆွဲဆောင်မှုများရှိနေသည်။

“လက်ဆောင်တွေပေးတာ၊ ပညာသင်ကြေးတွေ ပေးတာက အဲ့ဒီကျောင်းမှာပဲ အမှန်တကယ်သွားရောက်ပညာသင်ယူလိုတဲ့ ကျောင်းသားတွေအတွက် အဆင်ပြေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လက်ဆောင်ရလို့ပညာသင်ကြေးရလို့ အဲ့ဒီကျောင်းကိုသွားတက်မယ့်ကျောင်းသွားတွေအတွက် အန္တရာယ်ရှိပါတယ်။ ပညာရေးဆိုတာ တခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေလို ဈေးကွက်မြှင့်တင်လို့ မကောင်းပါဘူး။ ပြည်ပပညာသင်သွားရောက်ဖို့ဆိုတာကလည်း အချိန်ယူပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်သင့်ပါတယ်။ အလျှင်မြန်ဆုံးဖြတ်တာက လွဲချော်မှုဖြစ် ရင် ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ အချိန်ရော၊ငွေကြေးပါဆုံးရှုံးမှာပါ။တချို့အေးဂျင့်တွေက ပညာသင်ဆုတွေဆိုတာကို ကြော်ငြာတွေသာ လုပ်နေတယ်၊ ဘယ်သူတွေရတယ်ဆိုတာ မတွေ့တာမျိုးလည်း ရှိနေပါတယ်”ဟု နိုင်ငံတကာပညာရေးလေ့လာနေသူတစ်ဦးက ပြောသည်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် ကျောင်းသားပြည်ဝင်ခွင့်မူဝါဒ အပြောင်းအလဲဖြစ်ပြီးစတွင် ပြည်ဝင်ခွင့်အဆင်ပြေခဲ့ခြင်းကြောင့် မြန်မာကျောင်းသားအများအပြား ရောက်ရှိသွားသော နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ဗြိတိန်ပညာရေးအေးဂျင့်အချို့သည်လည်း ကျောင်းသားဈေး ကွက်ကောင်းတစ်ခုကို ရရှိသွားခဲ့သည်။ ၎င်းအခြေအနေတွင် အေးဂျင့်တို့၏ နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး ဗြိတိန်ရောက်ရှိနေသော မြန်မာကျောင်းသားအချို့သည် အခက်အခဲများရင်ဆိုင်နေရပြီဖြစ်ပြီး အများစုရင်ဆိုင်နေရသောပြဿနာများမှာ ပညာရေးအေးဂျင့်မှ သတင်းအချက်အလက်အကြံပြုရာတွင် အားနည်းချက်များရှိနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း ကျောင်းသားမိဘအချို့ထံမှသိရသည်။

“သမီးက ဒီမှာ ဟောက်ဆာဂျင်ဆင်းပြီးတော့ ဗြိတိန်မှာ Health and Social Care ၂နှစ် ဒီပလိုမာ သင်တန်းသွားတက်တာပါ။ ဟိုဘက်မှာ ဆွေမျိုးအသိ မိတ်ဆွေမရှိတော့ အေးဂျင့်စကားကိုပဲ အားလုံးယုံကြည်ပြီး ပို့လိုက်တာပါ။ အေးဂျင့်ပြောတဲ့စကားတွေက မပြည့်စုံဘူးဖြစ်နေတယ်။ ၂၀၁၀ ကိုးလပိုင်းက သမီးထွက်သွားတာပါ။ အခု သမီးက ကျောင်းဆက်မတက်တော့ဘူး။Overstay ပုံစံဖြစ်နေတယ်။ ပြန်ခေါ်တော့လည်း ခက်ခက်ခဲခဲထွက်ခဲ့ရတာ ပြန်မလာဘူးပြောနေတယ်။ ဒီက အေးဂျင့်ပြောတာတွေ အလိမ်တွေပဲ မယုံတော့နဲ့လို့ သမီးကပြောတယ်”ဟု ဗြိတိန်ရှိ ကောလိပ်တစ်ခုတွင် သွားရောက်ပညာသင်ယူနေသော ကျောင်းသူတစ်ဦး၏ မိခင်ကပြောသည်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိနေသောကျောင်းသားအချို့ အခက်အခဲကြုံနေသကဲ့သို့ ပြည်တွင်း၌ ပြည်ဝင်ခွင့်လျှောက်ထားပြီး အပယ်ခံရ၍ ငွေကြေးဆုံးရှုံးခဲ့ သော ကျောင်းသားများလည်းရှိ နေသည်။

မြန်မာကျောင်းသားများသည် ပြည်ပနိုင်ငံများနှင့် နိုင်ငံတကာ ကျောင်းများ၏ သတင်းအချက်အလက်များကို အင်တာနက် ဝက်ဘ်ဆိုက်များ၊ သတင်းမီဒီယာများ၊ သက်ဆိုင်ရာကျောင်း များမှတိုက်ရိုက်လာရောက်ရှင်း လင်းသည့် ဟောပြောပွဲများ၊ သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေများနှင့် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများမှတစ်ဆင့် လေ့လာစုဆောင်းလျက်ရှိကြသည်။

နိုင်ငံတကာမှ တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ်ကျောင်းများသည်ပြည်တွင်းရှိ ဟိုတယ်နှင့်ပညာ ရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းတို့တွင် ပညာရေးဟောပြောပွဲများလာရောက်ပြုလုပ်ကြသော်လည်း သက်ဆိုင်ရာကျောင်းများ၏ ကျောင်းဝင်ခွင့်နှင့် ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကိုသာ ရှင်းလင်းဟောပြောလေ့ရှိကြသည်။

“ဟိုမှာ ဖြစ်နေတာကတခြား၊ ဒီမှာ ဈေးကွက်လာရှာတဲ့အချိန်မှာ ပြောတာကတခြား ဖြစ်နေတာမျိုးလည်းရှိတယ်”ဟု ပြည်ပ တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ်အချို့ပြည်တွင်း၌ဟောပြောပွဲလာရောက်ဆောင်ရွက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရေးအေးဂျင့်လုပ်ကိုင်နေသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးက သုံးသပ်သည်။

မြန်မာကျောင်းသားများအနေဖြင့်နိုင်ငံတကာတက္ကသိုလ်၊ကောလိပ်များ၌သွားရောက်ပညာသင်ယူရာတွင်လည်းကောင်း၊ပြည်တွင်းရှိပညာရေးအေးဂျင့်များထံမှ ဝန်ဆောင်မှုရယူရတွင်လည်းကောင်း အခက်အခဲကြုံတွေ့မှုနှင့် လှည့်စားခံရမှုများရှိပါက တိုင်ကြားဖြေရှင်းရန် ခက်ခဲမှုများရှိနေပြီး ဆုံးရှုံးနစ်နာနေကြ ခြင်းဖြစ်သည်။

“ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းတွေ မှန်မှန်ကန်ကန် ဆောင်ရွက်နေကြတာလည်းရှိပါတယ်။ပြည်ပပညာသင်သွားမယ့် ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ အေးဂျင့်ပြောတာ အကုန်လုံးကို ယုံကြည်တာထက် ကိုယ်တိုင်လေ့လာစူးစမ်းတာမျိုးဖြစ်သင့်ပါတယ်”ဟု နိုင်ငံတကာပညာရေးကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦးက အကြံပြုပြောကြားသည်။